

**UCHWAŁA NR XXXV/291/2017
RADY GMINY CZARNKÓW**

z dnia 27 lutego 2017 r.

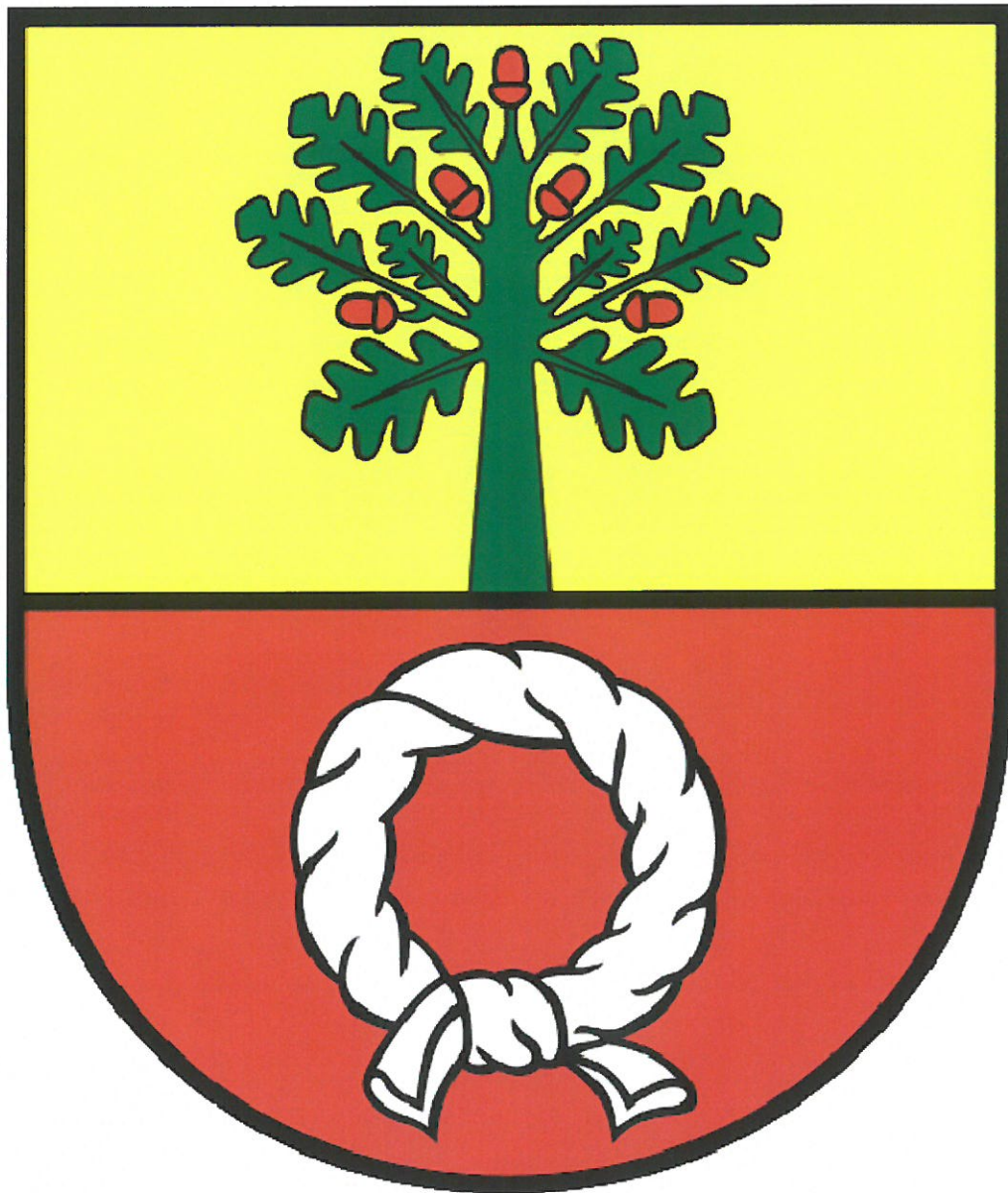
w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Wsi Kuźnica Czarnkowska na lata 2017-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) uchwala się, co następuje:

- § 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Wsi Kuźnica Czarnkowska na lata 2017 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Czarnków
Janusz Wielgosz

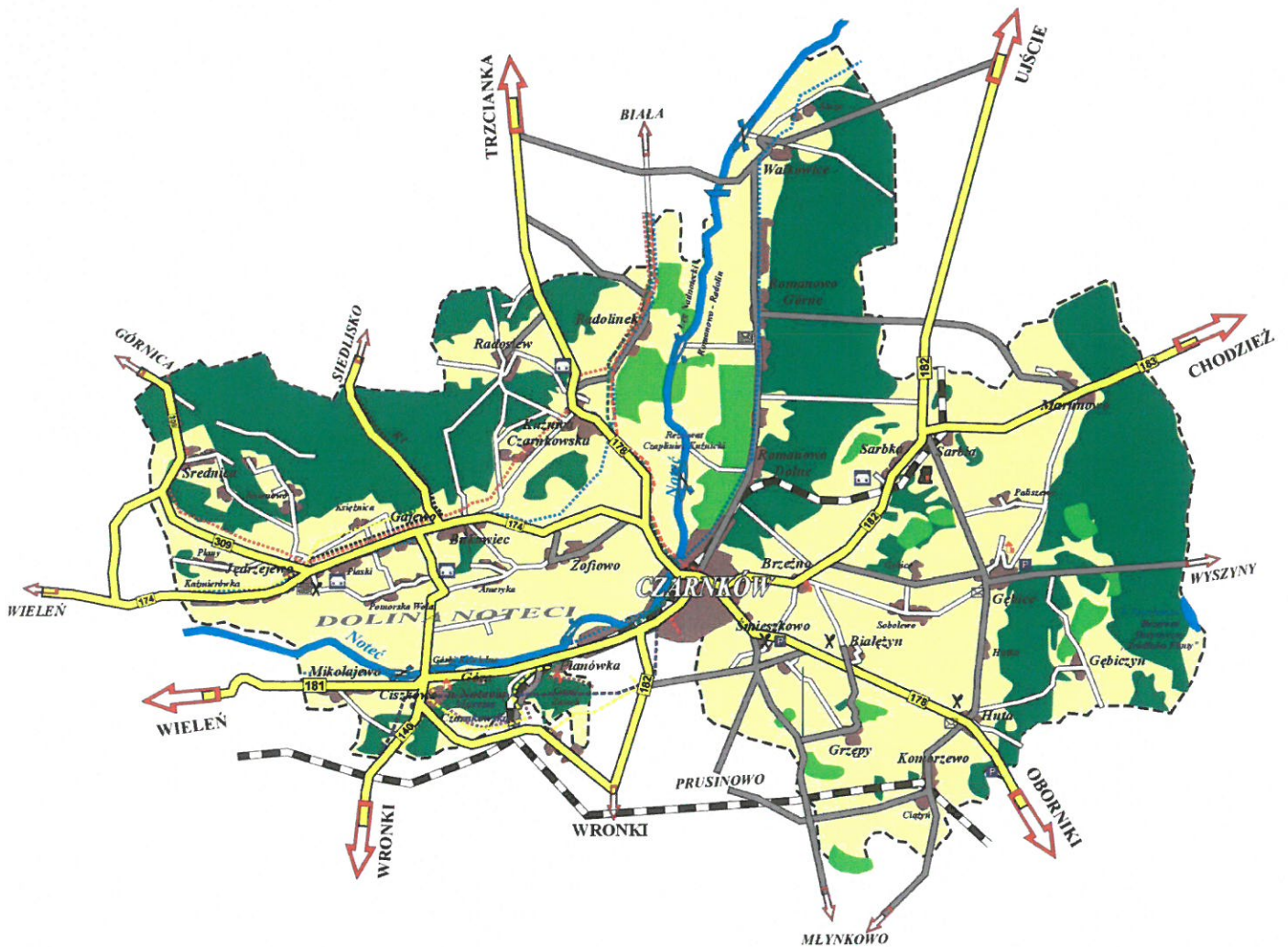
PLAN ODNOWY WSI KUŹNICA CZARNKOWSKA

NA LATA 2017–2020

I Ogólna charakterystyka miejscowości

Kuźnica Czarnkowska położona jest w północno-zachodniej części gminy Czarnków w obszarze tzw. zanoteckim. Leży w obszarze chronionego krajobrazu doliny Noteci. Jest miejscowością otoczoną ze strony północno-zachodniej dużymi obszarami leśnymi, a południowo-wschodniej łąkami nadnoteckimi i pastwiskami.

Kuźnica Czarnkowska to wieś, której osadnictwo datuje się już w okresie neolitycznym, poprzez okres rzymski do wczesnego średniowiecza. Świadczą o tym informacje o znaleziskach ceramicznych, przedmiotach kamiennych i żelaznych w najbliższej okolicy.

Źródła podają, że w przeszłości były tu siedziby germańskich Gotów, którzy uprawiali rzemiosło żelazne, stąd też nazwa wsi, która wzięła się od wytopu żelaza z rudy darniowej. Podczas prowadzonych tu w przeszłości prac ziemnych odkryto, że znajduje się tutaj duża ilość żużlu, a wytryskające źródła zawierają dużo żelaza. W całości z żużlu miało się składać około 10 m wzgórze w byłym parku dworskim.

Pierwsza wzmianka o Kuźnicy zwanej Hameranią, została odnotowana w 1455 roku. Wieś początkowo należała do rodu Nałęczów, którzy od nazwy pobliskiego Czarnkowa przyjęli nazwę Czarnkowskich. W 1727 roku Kuźnica wraz z Czarnkowem została własnością kasztelana krakowskiego Stanisława Poniatowskiego, który w 1748 roku utworzył majątek ziemski zwany Kluczem Kuźnica, a po rozbiorach Polski stała się własnością niemiecką i około 1846 roku należała do hrabiego Bóetze.

Okres rozkwitu wsi przypada na przełom XIX i XX wieku. Od 1 X 1887 roku miejscowość stanowiła tzw. dystrykt policyjny powiatu czarnkowskiego liczący 7288 mieszkańców, z czego według ówczesnej statystyki 5811 stanowili ewangelicy a 1414 katolicy.

Wieś zaliczała się do dużych i zamożnych. Rozciągała się na obszarze 1500 ha i liczyła 1500 – 2000 mieszkańców. Jak wskazują źródła, jeszcze przed

II wojną światową liczyła ok. 3000 mieszkańców, z czego połowa była pochodzenia polskiego.

Wieś była w znacznym stopniu zgermanizowana, bowiem już od 1772 roku znalazła się pod zaborem pruskim /poza krótkim okresem, kiedy to należała do Wielkiego Księstwa Poznańskiego/.

W okresie powstania wielkopolskiego 1918/19 powstańcom nie udało się przekroczyć rzeki Noteć i w ten sposób Kuźnica wraz z Trzcianką znalazła ponownie się poza granicami państwa polskiego w powiecie Netzkreis /Noteckim/ aż do roku 1945.

Jak można przeczytać w niektórych źródłach, w XIX wieku wieś była, obok Lubasza, jednym z najpiękniejszych miejsc całej prowincji „...z zamkiem, pięknym parkiem z bażanciarnią i dwoma młynami”. Zamek ów, o którym mowa w źródłach, czy raczej pałac o formach eklektycznych wznosi się na wzgórzu. Jego początek datuje się na pierwszą połowę XIX wieku, bowiem budowany był w latach 1830–40. Jego właścicielem był prawdopodobnie Swiniarski, a potem przeszedł w ręce niemieckie. Pierwsza rozbudowa, kiedy to dobudowano ciąg oficyn, i przebudowa w stylu późnoklasycystycznym miała miejsce w 1840 roku, druga zaś w 1900 roku, gdy jego właścicielem był starosta czarnkowski Helmut von Bethe. Ostatnim, przedwojennym właścicielem był George Bennecke – dyrektor banku z Magdeburga.

W 1945 roku majątek przejął Skarb Państwa i pałac oraz znajdujące się na jego obszarze: gorzelnia, spichlerz, kuźnia czy obora z połowy XIX wieku były

we władaniu Państwowych Gospodarstw Rolnych. Dziś pałac jest w rękach prywatnych i niestety popada w ruinę.

Na zboczu wzgórza oraz w dolinie Rudnicy – rzeczki przepływającej przez wieś – znajduje się park z XVIII wieku w stylu angielskim z bogatym i ciekawym drzewostanem. Wzdłuż grobli można znaleźć ślady cmentarza ewangelickiego z połowy XIX wieku.

W 1686 roku zbudowano we wsi zbór ewangelicki dla protestantów m.in. z Czarnkowa. Niestety, dziś już nie istnieje, choć ślady fundamentów są jeszcze widoczne.

W latach 1922–25 wybudowano kościół katolicki. Starania o budowę kaplicy czyniono już w 1759 roku, kiedy to opat cystersów z Pelplina o. Hieronim de Turnow zapisał kolegiacie czarnkowskiej 2000 zł na jej budowę. Jednak do niej nie doszło. Ponowne starania o wybudowanie kościoła czynili katolicy przed I wojną światową, jednak rząd pruski i proboszcz z Czarnkowa byli temu przeciwni. Zdawać by się mogło, że zamiar ten wreszcie się urzeczywistni, gdy w 1912 roku ks. Franciszek Roepke, proboszcz z Radomicka, rodak kuźnicki, zapisał na rzecz przyszłej parafii swoją ojcowiznę. Niestety, tym razem zamiarowi temu przeszkodził wybuch I wojny światowej. Dopiero po jej zakończeniu, rozpoczęto realizację budowy kościoła katolickiego w Kuźnicy. Zbudowany z cegły miał 20 m długości, 11 m szerokości i 6,5 m wysokości. 12 II 1923 roku utworzono kanonicznie parafię sięgającą po Siedlisko i Wieleń. Obecny wygląd zyskał kościół w wyniku przebudowy przeprowadzonej w 1930 roku przez

ks. Ambrożego Fenske. Boczne ściany wzmocniono filarami, wzmocniono także chór. Kościół przedłużono o 5 m, zbudowano na nim drewnianą 25 m wieżę, sporządzono też wąskie okna oszklone kolorowym szkłem, wybudowano nową plebanię. W latach 1938–46 sprawiono do 3 ołtarzy mensy z masy wulkanicznej, wykonano z drewna płaskorzeźby do bocznych ołtarzy, marmurową chrzcielnicę i założono organy. Nad głównym ołtarzem umieszczono duży 130 cm krucyfiks. Przed kościołem znajduje się dziś pomnik wykuty w czerwonym granicie upamiętniający pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski w 1979 roku.

Przed II wojną światową w Kuźnicy były 3 szkoły – dwie ewangelickie i jedna katolicka. Jeden z tych budynków służy oświacie do dzisiaj.

W przeszłości wieś była przede wszystkim wsią rolniczą – było tu 141 gospodarstw o różnej wielkości od 1 ha do powyżej 20 ha. Po II wojnie światowej 863 ha ziemi należało do PGR, 1053 ha do gospodarstw indywidualnych. Ludność zajmowała się także rzemiosłem. Były tu warsztaty indywidualne: 2 krawieckie, stolarski, kołodziejski, masarski, ślusarski, kowalski i piekarnia. W późniejszym okresie także wytwórnia dachówek, tartak i gorzelnia.

Po II wojnie światowej, kiedy Kuźnica znalazła się znów w granicach państwa polskiego, wielu autochtonów wyemigrowało ze wsi, wielu Niemców opuściło ten obszar.

Lata 1945–47 to nasilenie osadnictwa z różnych stron Polski a także spoza jej granic, zwłaszcza z terenów wschodnich. I tak ludność napływowa w 1959 roku wynosiła 590 osadników, najwięcej z poznańskiego /292/, wileńskiego

/81/, poleskiego /61/, rzeszowskiego /24/, lwowskiego /20/, a także pomorskiego, warszawskiego, łódzkiego, lubelskiego, krakowskiego, kieleckiego, wołyńskiego. Autochtonów było wówczas 72, Niemców 2 a urodzonych w Kuźnicy 359. W 1959 roku miejscowość liczyła 1022 mieszkańców.

II Inwentaryzacja zasobów wsi

1. Warunki naturalne wsi

Krajobraz morfologiczny jest w przeważającej części dziełem ostatniego – zwanego bałtyckim lub północnopolskim – zlodowacenia. W jego wyniku powstały rozległe obszary piaszczyste zwane sandrami. Zbudowane z przemytych piasków, dla rolnictwa nie mają żadnego znaczenia i dlatego w przeważającej części porośnięte są lasami. Formami polodowcowymi są tu również wały piaszczyste zwane wydмами. Dzisiaj porośnięte są lasami sosnowymi, rzadziej suchorostami. Pod Kuźnicą ciekawe skupisko wydm znajduje się w kolanie Noteci. Ciągnie się ono łagodnym półkolem na przestrzeni ok. 10 km w kierunku Jędrzejewa. Między wydмами znajdują się mniejsze i większe okrągławe doliny czy też niecki torfiaste.

Gdy lądolód ustąpił na północ, wiały wiatry przynoszące deszcze i zaczęła rozwijać się bujna roślinność. Prawdopodobnie z tym okresem związane jest pierwsze osiedlenie się człowieka na tym terenie. Świadczą o tym znaleziska archeologiczne w okolicy. W Radolinku odkryto ślady kultury łużyckiej i pomorskiej, zaś w Radosiewie z późnego latenu i Rzymu oraz wczesnego średniowiecza m.in. prowincjonalno-rzymskie naczynia brązowe i ozdoby w tym złote.

Wiadomo, że w okresie średniowiecza międzyrzecze Warty i Noteci pokrywały nieprzebyte puszcze i rozciągające się bagna, zwłaszcza na północ od Czarnkowa. Nieliczne zaś osadnictwo powstawało przy szlakach

komunikacyjnych – a jednym z nich była droga prowadząca z Poznania na Pomorze. Wraz z rozwojem osadnictwa rosło jego znaczenie handlowe.

2. Środowisko przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze ukształtowane zostało w okresie polodowcowym. Kiedyś na tej ziemi istniały potężne, dziewicze lasy z bujną roślinnością, zamieszkałe przez tysiące gatunków rozmaitego ptactwa oraz grubej zwierzyny.

Położenie wsi jest niezwykle urozmaicone. Z jednej strony mamy Pradolinę Noteci z łąkami i pastwiskami, z drugiej lasy i uroczysko ze starodrzewem, przez które przepływa rzeczka Rudnica. Wszystko to tworzy bogaty krajobraz przyrodniczy.

Między drogą do Czarnkowa a Rudnicą rozciąga się partia lasu sosnowego z ostojami starych dębów, z których wiele uznano za pomnik przyrody. I tak, w 1992 roku:

- 3 dęby szypułkowe /*Quercus robur*/ o obwodach 365, 285, 295 cm, wysokości 27, 26 i 25 m, szerokości korony 16, 17, 18 m;
- 9 dębów szypułkowych /*Quercus robur*/ o obwodach od 240–702 cm, wysokości 24–28 m, szerokości korony 15–29 m.

W 1997 roku uznano za pomniki przyrody:

- 41 dębów szypułkowych o obwodach od 300–515 cm, wysokości 18–29 m, szerokości korony 10–21 m, jest to około 170-letni drzewostan;

- jesion wyniosły o obwodzie 305 cm, 20 m wysokości i 10 m szerokości korony;
- wiązy o obwodzie 298 cm, wysokości 24 m i szerokości korony 15 m oraz 380 cm obwodzie, wysokości 26 m i wieku 170 lat.

Największy z dębów o obwodzie 830 cm i liczący około 1000 lat rósł na małej polance przy drodze do dawnego młyna. Źródła wskazują, że pod tym dębem, podczas polowań odbywały się biwaki. Ostatni miał miejsce w 1756 roku, kiedy to w okolicznych lasach zabito 7 niedźwiedzi. Dziś dąb ten nie istnieje. Poszycie starodrzewu dębowego to czeremcha, dzika róża i inne pospolite krzewy.

Niedaleko starodrzewu, w 1942 roku powstał na obszarze 5,45 ha rezerwat przyrody tzw. Czapliniec Kuźnicki z dużą kolonią czapli siwej /*Ardea cinerea*/, dziś nieistniejący z powodu przeniesienia populacji ptaków.

Ciekawym terenem przyrodniczym jest leżący na zboczu wzgórza, w dolinie Rudnicy park dworski z XVIII wieku w stylu angielskim. Rosną tu buki, lipy, świerki, klony, wiązy, platan, brzozy brodawkowe, jesiony, lipa srebrzysta, tulipanowiec oraz rzadko spotykany buk w odmianie płaczącej. Spośród drzew rosnących w parku, drzewami godnymi ochrony są:

- buk zwyczajny /*Fagussilvatica*/ 14 sztuk o obwodach od 220–350 cm,
- brzoza brodawkowata /*Wetula verrucosa*/ o obwodzie 265 cm,
- jesion pospolity /*Fraxinus Excelsior*/ o obwodzie 265 cm,
- klony zwyczajne /*Acer platanoides*/ o obwodach 250, 255, 325 i 350 cm,
- lipy drobnolistne /*Filila cordata*/ o obwodach 260, 264, 265, 400 i 410 cm,

- platan klonolistny /*Platanu acerifolia*/ o obwodzie 280 cm,
- topole kanadyjskie /*Paulus canadensis*/ o obwodach 420 i 488 cm,
- wiąz górski /*Ulmu scabra*/ o obwodach 320, i 360 cm.

Rozciągające się od strony północno–zachodniej lasy są rajem dla zbieraczy runa leśnego. Występują tu czarna jagoda, jeżyny, maliny oraz wiele gatunków grzybów jak najpopularniejsze borowiki szlachetne, koźlarze, maślaki, gąski, pieprzniki jadalne zwane popularnie kurkami, a także bogaty przekrój grzybów trujących.

Lasy to także zwierzyna i ptactwo. Można tu spotkać dziki /*Sus scrofa*/, sarny /*Capreolus capreolus*/, lisy pospolite /*Vulpes vulpes*/, zające /*Lapus europaeus*/, krety /*Talpa europeae*/, wiewiórki /*Sciurus vulgaris*/ i inne.

Prowadzone na terenie sołectwa obserwacje ornitologiczne w sezonie 2005–2007 wykazały bogactwo występujących tu ptaków. Zanotowano 142 gatunki m.in. żerujące /52/, częste /29/, pospolite/gniazdujące /20/, przelotne /14/, zalatujące /9/, rzadkie /15/ czy bardzo rzadkie /5/.

Z ptaków pospolitych/gniazdujących można tu spotkać bażanta, błotniaka łąkowego, bociana białego, sikorę bogatkę, kowalika, kwiczoła, kruka, modraszkę, sikorę ubogą, świergotka łąkowego i polnego, trzciniaka, trzcinniczka, wronę siwą, ziębę i inne. Dogodne dla nich warunki tworzą obrzeża lasów, zakrzaczenia śródpolne a także zabudowa wiejska.

Ptaki często występujące to między innymi czajka, czapla siwa, czyżyk, jerzyk, kawka, kłaskawka, kormoran, kos, kukułka, kuropatwa, łabędź niemy,

myszolów, pliszka siwa, szczygieł, drozd śpiewak czy żuraw.

Spośród ptaków zalatujących wymienić można bielika, brzegówkę, dudka, grubodzioba, jemiołuszkę, mewę śmieszkę, trzmiełojada czy zaroślówkę.

Z pewnością na uwagę zasługują ptaki rzadkie i bardzo rzadkie. Wśród tych pierwszych są: białorzotka /*Oenanthe oenanthe*/, derkacz /*Crex crex*/, jastrząb /*Accipiter gentilis*/, kania czarna /*Milvus migrant*/, kania ruda /*Milvus milvus*/, kokoszka /*Gallinula chloropus*/, kszyc /*Gallinago gallinago*/, krogulec /*Accipiter nisus*/, kulik wielki /*Numenius arquata*/, łyska /*Fulica atra*/, rybołów /*Pandion haliaetus*/, rycyk /*Limosa limosa*/, wilga /*Oriolus oriolus*/, wodnik /*Rallus aquaticus*/ i zimorodek /*Albedo atthis*/. Bardzo rzadkie to: bączek /*Ixobrychus minutus*/, bąk /*Botaurus stellaris*/, błotniak zbożowy /*Cirrus cyaneus*/, kobuz /*Falco cubbuteo*/ i orlik krzykliwy /*Aquila pomarina*/.

Szczególnie cennymi obszarami dla ptactwa są tereny podmokłe, turzycowiska oraz kompleks stawów rybnych z otaczającymi je zadrzewieniami i zakrzaczeniami, gdzie ptactwo znajduje dobre warunki do zakładania gniazd oraz bazę pokarmową.

Bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi wyróżnia się położona w pobliżu sołectwa dolina Noteci, stanowiąca jednocześnie największy i najważniejszy korytarz ekologiczny między Odrą a Wisłą. Stwierdzono tu występowanie wielu rzadkich i ginących gatunków roślin i zwierząt, ale przede wszystkim jest miejscem o szczególnym znaczeniu dla ptaków. Zanotowano tu 240 gatunków, w tym 155 lęgowych, co stanowi blisko 70% ptaków

gniazdujących w Polsce.

Dość licznie /choć ich liczebność spada/ gniazdują tu łąkowe kaczki – cyranka /*Anas querquedula*/ i płaskonos /*Anas clypeata*/, a sporadycznie także jedna z najrzadszych kaczek w Polsce – rożeniec /*Anas acuta*/. Dolina Noteci jest także największą ostoją w Polsce i jedną z ważniejszych w Europie Środkowej dla kulika wielkiego /*Numenius arquata*/. Gromadzi ponad 40% populacji lęgowej. Dość licznie gniazdują tu także inne gatunki coraz radsze w Polsce jak: rycyk /*Limosa limosa*/, bekas kszyk /*Gallinago gallinago*/, czajka /*Vanellus vanellus*/ i krwawodziób /*Tringa tetanus*/.

Innym siedliskiem, w którym możemy spotkać gniazda wielu rzadkich ptaków są w dolinie Noteci zarastające doły, które powstały głównie na początku wieku oraz w latach powojennych na skutek eksploatacji złóż torfu. W ich pobliżu licznie występują takie ptaki jak: trumieniówka /*Lacustella fluviatilis*/, świerszczak /*Lacustellanaevia*/, podróżniczek /*Luscinia svecica*/, słowik szary /*Luscinia luscinia*/, remiz /*Remiz pendulinus*/ i dziwonia /*Carpodacus erythrinus*/. Torfianki to także miejsce gniazdowania coraz liczniejszych na tym obszarze żurawi /*Grus grus*/ i łabędzi niemych /*Cygnus olor*/.

Dolina Noteci jest ważną trasą migracji ptaków. Jesienią każdego roku można obserwować duży ruch wśród ptactwa przelatującego tutaj z lęgówisk wschodniej Europy, Skandynawii i Syberii, na zimowiska leżące w zachodniej Europie i północnej Afryce, by wiosną wrócić na swoje lęgowiska wzdłuż Noteci. Niektóre zaś z ptaków mają tu swój postój przed dalszą podróżą.

3. Klimat

Strefa klimatyczna odznacza się zmiennością i przejściowością, co jest uwarunkowane ścieraniem się wpływów dwóch obszarów klimatycznych – Oceanu Atlantyckiego i kontynentu euroazjatyckiego. Pierwszy cechuje klimat oceaniczny – łagodny i wilgotny, drugi zaś kontynentalny – suchy i ostry. Zimy są więc zwykle łagodne, lato zaś stosunkowo chłodne i obfitujące w opady. Przeważają wiatry zachodnie, co wskazuje za silniejszym wpływem klimatu atlantyckiego. Średnia temperatura wynosi w lipcu + 21° C, w styczniu zaś 0° C. Ważnym elementem klimatycznym mającym wpływ na wegetację roślin mają opady atmosferyczne, które przynoszą najczęściej wiatry zachodnie. Roczny opad waha się od 500 do 560 mm.

4. Społeczność wiejska

Wieś liczy 1.049 mieszkańców, co stanowi około 9 % mieszkańców gminy Czarnków i jest jej najliczniejszą społecznością.

Pochodzenie historyczne mieszkańców jest niezwykle różnorodne, bowiem po II wojnie światowej przybyli tu osadnicy z różnych stron Polski, a także z Wileńszczyzny, Ukrainy, Polesia i innych terenów byłego ZSRR. Mimo takiej różnorodności, dziś mieszkańcy stanowią zintegrowaną całość. Aktywnie działa Rada Sołecka, klub sportowy Ludowych Zespołów Sportowych, Biblioteka Publiczna z oddziałem dla dzieci, koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Społeczność wiejska własnymi siłami, a także za pomocą środków gminnych

pomogła w budowie wodociągów, telefonizacji, budowie chodników przy drodze wojewódzkiej, w znacznym stopniu wyremontowała salę wiejską. Ogrodzono i uporządkowano cmentarz, wyremontowano boisko sportowe, gdzie zbudowano scenę i położono płytę asfaltową. Od 21 lat odbywa się w Kuźnicy Festyn Sportowo–Rekreacyjny połączony z turniejami wsi, Majówki, zabawy taneczne w tym bale maskowe, spotkania towarzyskie seniorów, ogniska z pieczeniem kiełbasek, kuligi, spartakiady gminne. Zespół Szkół organizuje corocznie powiatowy Konkurs Piosenki Patriotycznej, Żołnierskiej i Harcerskiej, Jasełka dla mieszkańców, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, wystawia sztuki teatralne. LZS to przede wszystkim mecze piłkarskie, ale także pikniki dla mieszkańców. Biblioteka Publiczna oddział dla dzieci to miejsce pozalekcyjnych spotkań dzieci i młodzieży. Jest ona organizatorem spotkań z literatami, organizuje różnego rodzaju konkursy, quizy, zarówno o charakterze popularyzującym czytelnictwo jak i plastyczne czy recytatorskie.

Wymienione organizacje i instytucje często ze sobą współpracują i wspólnie organizują wiele imprez.

5. Przestrzeń i infrastruktura techniczna

Wieś należy do większych w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim i jest jednym z 24 sołectw gminy Czarnków. Ma dogodne połączenie z miastami: Czarnków – 8 km i Trzcianka – 11 km. Powierzchnia to 2644 ha. Komunikacja autobusowa jest na bardzo niskim poziomie, dlatego też większość mieszkańców

musi liczyć na transport prywatny lub dojazdy we własnym zakresie.

Oprócz zwartej zabudowy, posiada kilka przysiółków: Skrzypy, Przyłonek, Piaseczno, Świecówko, Modrzewie – zwanych przez miejscową ludność wybudowaniami.

Wieś wyposażona jest w sieć energetyczną, wodociągową i telekomunikacyjną. Jest wieża telefonii komórkowej, mieszkańcy i przedsiębiorcy mają dostęp do internetu. Przez miejscowość przebiega droga wojewódzka prowadząca nad Morze Bałtyckie. Są trzy drogi gminne z nawierzchnią asfaltową wyasfaltowane: ul. Szkolna, ul. Kościelna, droga prowadząca na os. Śmietankowo. Ulica Wyzwolenia, przy drodze wojewódzkiej, po jednej stronie ma chodnik dla pieszych, częściowo sfinansowany przez samorząd wiejski ze środków własnych.

6. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie sołectwa nie ma dużych zakładów produkcyjnych, stąd większość mieszkańców znajduje pracę w pobliskich miastach – Czarnkowie i Trzciance. Część decyduje się na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, zwłaszcza o charakterze usługowym. Działają tu takie firmy jak: Przedsiębiorstwo Handlowe „Vernon”, „GI-PA POLSKA”, „Blaspar”, 2 żwirownie, kilka warsztatów mechaniki pojazdowej, komis z wypożyczalnią, 3 sklepy spożywczo-przemysłowe, apteka, sklep ogrodniczy, gospodarstwo agroturystyczne „Żurawia Kuźnia”.

Ze względu na duże obszary leśne i słabą jakość gleb o niskiej bonitacji, rolnictwo nie jest obecnie dominującą gałęzią gospodarki. Kilkanaście działających tu gospodarstw rolnych nastawionych jest przede wszystkim na produkcję zwierzęcą. Obok hodowli trzody chlewnej, istotną rolę odgrywa hodowla żywca wołowego oraz produkcja mleka, co związane jest z dostępnością bazy paszowej przy nadnoteckich łąkach.

7. Instytucje publiczne

- Zespół Szkół, w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum (posiada on salę gimnastyczną i pracownię komputerową)
- Publiczne Przedszkole
- Biblioteka Publiczna z oddziałem dla dzieci
- Ośrodek Zdrowia
- Kościół katolicki
- Dom przedpogrzebowy
- Cmentarz parafialny
- Boisko sportowe

8. Dziedzictwo historyczne i kulturowe

Historyczny układ przestrzenny Kuźnicy Czarnkowskiej oparty jest na skrzyżowaniu dróg z wykorzystaniem konfiguracji terenu i lokalnych warunków.

W pobliżu wsi usytuowana była część pałacowo–parkowa stanowiąca jej integralną część urbanistyczną.

Zespół dworsko–pałacowy składał się z pałacu, podwórza folwarcznego i obiektów gospodarczych oraz z parku z zespołem dwóch młynów wodnych i kolonii mieszkalnej pracowników folwarcznych. Z dawnych obiektów gospodarczych z II połowy XIX wieku zachowały się: gorzelnia, spichlerz, obora oraz kuźnia. Sam pałac, odkąd przeszedł w ręce prywatne, jest w złym stanie technicznym. Zachował się krajobrazowy park przechodzący, od wschodu, w naturalny las. Późnym zabytkiem architektury sakralnej jest kościół wzniesiony w latach 1922–30. Reprezentuje on już typową dla modernizmu daleko posuniętą prostotę formy z ograniczonym do maksimum detalem architektonicznym.

Niewiele pozostało z historycznej zabudowy mieszkalnej, gdyż właściciele często ją modernizowali i zmienia ona wygląd. Ciekawsze budynki to dzisiejsze przedszkole, budynek szkoły podstawowej, dawna siedziba milicji, dziś budynek mieszkalny przy ul. Szkolnej 2, czy budynek, w którym znajduje się przychodnia lekarska. Wszystkie wymagają odnowy.

Dziedzictwo historyczne i kulturowe wsi związane jest z jej historią. Można stwierdzić, że w Kuźnicy tworzy się ona na nowo po II wojnie światowej, kiedy to wieś, po wielu latach germanizacji, wróciła w granice państwa polskiego.

Po opuszczeniu tych terenów przez Niemców, okazało się, że nie wszyscy Polacy znali swój język ojczysty, zwłaszcza dotyczyło to młodych ludzi. Akcja osadnictwa nie ominęła również wsi. Zjechali tu osadnicy z różnych stron Polski

oraz byłych terenów wschodnich jak Wileńszczyzny, Podlasia, Wołynia, Lwowa, Rakowa, Tarnopola, i innych terenów byłego ZSRR. Ta zróżnicowana społeczność miała swoje tradycje i obyczaje, religię, język, poglądy, a nawet różnił ich wygląd, wyposażenie mieszkania czy sposób gospodarowania w rolnictwie. Dużą rolę miały do odegrania różne instytucje i organizacje, które musiały podjąć niemały wysiłek w kierunku zintegrowania ludności. W procesie integracji niemałą rolę odegrała szkoła oraz organizacje takie jak Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, kółka rolnicze, Ochotnicza Straż Pożarna, Związek Młodzieży Wiejskiej, Koło Gospodyń Wiejskich czy zespół folklorystyczny „Hanki”.

Dziś trudno dociec pochodzenia rodzin. Wytworzyła się nowa i nowoczesna społeczność całkowicie zintegrowana. Jeśli można dostrzec jakieś różnice to naprawdę niewielkie i dotyczą właściwie niektórych obyczajów weselnych czy potraw na stole świątecznym, choć i one powoli zanikają, tak jak zanikł zwyczaj kołędowania z gwiazdą czy coraz rzadszy – oblewania wodą w poniedziałek wielkanocny. Utrzymał się zwyczaj wykonywania przez kobiety wieńców dożynkowych i święcenia plonów w dniu 15 sierpnia każdego roku, a także chodzenie po wsi św. Mikołaja, który częstuje dzieci cukierkami.

III Ocena potencjalnych możliwości wsi /Analiza SWOT/

Mocne strony		Słabe strony	
1.	Dobra infrastruktura wsi	1.	Brak kanalizacji wsi, dostępu do gazu ziemnego
2.	Bliskość i dobre połączenia dwoma miastami: Trzcianka, Czarnków, dzięki czemu ludność znajduje zatrudnienie	2.	Brak utwardzonych dróg przy nowopowstających osiedlach
3.	Trasa przelotowa Poznań - Kołobrzeg	3.	Brak chodników przy drogach gminnych
4.	Możliwość rozwoju budownictwa jednorodzinnego i prywatnej przedsiębiorczości	4.	Brak bezpiecznej ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej do Czarnkowa
5.	Wieś zadbana, czysta	5.	Zaniedbany teren i budynki po byłym PGR (tzw. Mały Majątek)
6.	Duża integracja i ambicje Emerytów, Rencistów i mieszkańców: LZS, Koło Inwalidów. Koło Caritas przy parafii - wspólne organizowanie imprez, spotkań czemu sprzyja posiadanie coraz lepiej wyposażonej sali wiejskiej, boiska sportowego, sali gimnastycznej	6.	Słaba jakość gleb V, VI klasa
7.	Rozwój prywatnej przedsiębiorczości sprzyja zmniejszaniu bezrobocia	7.	Duży ruch pojazdów mechanicznych w tym TIR-ów na drogach gminnych zmniejsza bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w drodze do i ze szkoły
8.	Możliwości rozwoju agroturystyki	8.	Brak kąpieliska we wsi, co sprzyjałoby turystyce
9.	Bliskość terenów spacerowych (lasy, park)		
10.	Wieś rozwojowa		

Szanse		Zagrożenia	
1.	Dobre wykorzystanie środków z UE przeznaczonych na rozwój wsi oraz wsparcie rolnictwa i przedsiębiorczości	1.	Brak funduszy na realizację przedsięwzięć planowanych przez samorząd wiejski
2.	Większa integracja mieszkańców wsi, chęć wspólnego działania i aktywizowania kapitału ludzkiego (włączenie społeczności do planowania i realizacji zadań, kształcenie pozalekcyjne młodzieży)		
3.	Nawiązanie współpracy z innymi sołectwami i obszarami wiejskimi Polski, a także kontakty partnerskie z krajami UE		
4.	Umacnianie wsi jako centrum lokalnego rozwoju		
5.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej wsi		

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji:

1. Zagospodarowanie terenu przy boisku sportowym w Kuźnicy Czarnkowskiej.
2. Utworzenie siłowni zewnętrznych z całą infrastrukturą.
3. Zagospodarowanie terenu przy placu zabaw wraz z zapewnieniem bezpiecznego dojścia do placu.
4. Kanalizacja wsi wpłynęłaby korzystnie na ochronę środowiska naturalnego.
5. Ścieżka rowerowa przy drodze wojewódzkiej Kuźnica - Czarnków w celu

poprawy bezpieczeństwa rowerzystów /trasa ta ma wzmożony ruch, często dochodzi tu do groźnych wypadków drogowych/.

6. Dokończenie kapitalnego remontu sali wiejskiej wraz z wyposażeniem w celu poprawienia jej standardu.
7. Remont budynku przy Zespole Szkół w celu wykorzystania go na Bibliotekę Publiczną.
8. Odrestaurowanie budynków stanowiących wartość historyczną.
9. Rewitalizacja byłego parku dworskiego z bogatym starodrzewem.
10. Budowa boiska sportowego przy zespole szkół.
11. Budowa kortu tenisowego.
12. Doposażenie istniejących placów zabaw w dodatkowe urządzenia.

Zakończenie

Niniejszy dokument został sporządzony w odpowiedzi na szeroką potrzebę społeczną, dotyczącą aktywności, integracji i zmian na wsi, z zachowaniem jej tradycyjnego charakteru. Niewątpliwie Program Wielkopolskiej Odnowy Wsi daje szansę na realizację zamierzeń, które wydawać by się mogły, z uwagi na brak dostępnych środków, na niemożliwe do realizacji w najbliższych latach.

Wszelkie działania związane z rozwojem wsi są punktem zwrotnym w jej funkcjonowaniu. Na spotkaniach Grupy Odnowy Wsi zdiagnozowano aktualną sytuację, znaleziono słabe i mocne strony wsi oraz obrano kierunek, w którym

powinny zmierzać zmiany w naszej miejscowości.

W konsekwencji tych działań powstał Plan Odnowy Wsi Kuźnica Czarnkowska, który został przyjęty na zebraniu wiejskim w dniu 22 lutego 2017 roku.

Zagospodarowanie terenu, który będzie udostępniony i atrakcyjny dla społeczności lokalnej, będzie doskonałą wizytówką Gminy. Mieszkańcy są bardzo zainteresowani aktywnym wypoczynkiem i sportem. Wspieranie rozwoju integracji i spędzania wspólnie wolnego czasu, jest początkiem szeroko zakrojonych zmian dotyczących rozwoju wsi.

Przewodniczący Rady
Gminy Czarnków
Janusz Wielgosz

